

פ ר ט י כ ל מ.ט.ג/11

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה
ביום ג', י"ט בכסלו תשי"א
(28.11.1950) בשעה 8.30

נ ו כ ח י ם : י . ש פ ר י נ צ ק - י ו ך ה כ נ ס ת .

חברי הועדה:

- י . הררי - ה י ו ך
- פ . אילנית
- ד . בר-דב-האי
- ט . בן-עטי
- ח . בן-אשר
- א . י . גן-בכורג
- א . ג'רג'ורה
- א . יהודה
- י . כסה
- ש . כץ
- א . מזור
- ט . נורוק
- א . רזיאל-נאור
- י . סרלין
- א . ציזלינג
- ח . רובין
- א . שפטל
- ז . גלוסקא (בזכות דעה מיעצת)

מוזמנים:

- פרופ. שקי - מטעם משרד הממשלה.
- מ. רוזטי - מזכיר הכנסת
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת

ח ס ר י ם :

- א . אסף
- י . בן-אהרן
- ש . גורן
- ת . טובי
- ה . קוק
- א . תבורי
- נ . ילין-טור (בזכות דעה מיעצת)

- א . תקנון הכנסת.
- ב . הצעות לסדר-היום.
- ג . פגרת החנוכה.
- ד . שאלת משכורת השופטים.
- ה . תקציב החינוך.

1. תקנון הכנסת:

פרק י"ב - הוראות לסדר הדיונים.

סעיף 62:

=====

א. י. גרינברג:

לפי הסעיף הזה מתקבל שגם אם החבר פוגע בכנסת, על היו"ר רק להזהיר אותו, ואין הוא יכול להפסיק אותו לפני שהזהיר אותו שלש פעמים.

היו"ר י. הררי:

עד כמה שאני מבין, כוונת הסעיף הזה היא, שהיו"ר מזהיר אותו, ואם הוא ממשיך מפעילים נגדו את סעיף 63.

פ. אילנית:

יש כאן שני סעיפים והיו"ר מעיר לנואם לפני שהוא מפסיק אותו. היו"ר מעיר הערות ואינו מזהיר, כמעט בכל ישיבה. לא ייתכן שלא נשמור על שני סעיפים אלה. בסעיף 63 כתוב שועדת הכנסת רשאית להחליט על הרחקתו של חבר שהפר הפרה חמורה, או שפגע בכבוד היו"ר, מישיבות הכנסת עד עשר ישיבות.

ד. בר-רב-האי:

עלינו להפריד כאן בין שני ביטויים. בסעיף 61 ישנו הביטוי "יעיר לו היו"ר"; בזה אין כל הזרה. בסעיף 62 אנחנו מתחילים להפעיל את הסנקציות שיש בידי היו"ר. הוא העיר והערתו לא עזרה והוא מזהיר את החבר על שהשתמש בביטויים האלה. הוא מזהיר אותו פעם אחת, פעם שניה, ובפעם השלישית משתמשים בסעיף 63. אין זאת אומרת שכאשר היו"ר רואה את הפגיעה כחמורה, הוא חייב לעבור על כל השלבים של ההזרות. בסעיף 63 (ב) מדובר על סנקציות יותר חמורות. אינני רואה את היסוסו של חבר הכנסת גרינברג.

א. רזיאל-נאור:

הייתי מציעה לתת מספר מיוחד לסעיף 63 (ב), לתת לו מספר 64, ולפי זה לשנות את מספרי הסעיפים הבאים, כדי שלא יראה שהם מקום לחשוב שהוא נובע מסעיף 63 (א). לפעמים אדם יכול להתנהג שלא כהוגן ולאחר שהיו"ר מעיר לו, הוא נסוג ובזה הענין נגמר.

היו"ר י. הררי:

אנחנו דנים כעת בסעיף 62 ולאחר שנדון ובחליט בפרק זה נעבור ליתר הסעיפים.

ראשית, לאור דבריו של חבר הכנסת בר-רב-האי, ובהתאם למה שאמרתי קודם, אני חושב שבסעיף 61 צריך להקנות ליו"ר זכות להעיר בשעה שמדברים לא לענין, ובשעה שעברו את הזמן. הוא יכול קודם להעיר, ואם אין נשמעים לו - הוא יכול, בשעת אי-ציות גמור, להזהיר או לקרוא לסדר בכדי שהנואם ידע שהוא באמת הגדיש כבר את הסאה וכל מערכת העונשין עלולה להתפתח מכאן.

אשר לסעיף 62 - אין כל ספק שכלנו חושבים שנחוץ איזה אקט של אזהרה במקרה ידוע, על החבר ועל היו"ר לדעת מה היא התוצאה של קריאה לסדר. סעיף 62 הוא הסעיף הקובע שהיו"ר קורא לסדר ולתת אזהרה. אני מציע להוסיף בסעיף 62 את הפיסקה "או אינו מצייח להוראות היו"ר", ביחוד לאור זה שפאפא חפאפאפא שאנחנו כותבים בסעיף א' של פרק זה, שיש לציית להוראות היו"ר, ואם כך הדבר - סוכרחים גם להכניס סנקציה ביחס לאלה שאינם נשמעים להוראות היו"ר.

עכשיו ישנה הבעיה שעורר חבר הכנסת גרינברג, שאדם יכול לפגוע בכנסת או בחבר כנסת וכל זה קורה בטרם שתיו"ר הספיק להזהיר אותו. ביתר הסעיפים יש לדאוג לכך שאפשר יהיה להעניש חבר גם כשלא היתה אזהרה אם היתה פגיעה קשה בכבוד הכנסת - ואת זאת אנו מצאיים ביתר הסעיפים.

ז. גלוסקא:

ברצוני לדעת מה אם יו"ר הכנסת אינו מתנהג לפי הסדר הפרלמנטרי בעולם.

היו"ר י. הררי:

הסדר הפרלמנטרי בעולם אינו מחייב את יו"ר הכנסת; רק התקנון יכול לחייב אותו, ובתקנון נקבע שישנה ועדת פרושים אשר בפניה אפשר לערער על כל פעולותיו של יו"ר הכנסת אם הוא פעל שלא כהוגן. ישנה סנקציה אחת ויחידה כנגדו והיא - לבחור ביו"ר אחר. את החבר אי-אפשר להחליף באחר.

האם כלם מסכימים שנוסיף לסעיף הזה את המלים "או אינו מציית להוראות היו"ר"?

(מסכימים להצעת היו"ר י. הררי.)

היו"ר י. הררי:

עלינו להחליט אם אנו קובעים נוסח להזרתו של היו"ר. אני מציע לכתוב "בהודיעו לו כי הוא קורא אותו לסדר".

מ ח ל י ט י מ

לקבל סעיף 62 ולהוסיף אחרי המלים "בסדר דיוניה", את המלים "או אינו מציית להוראות היו"ר".
כן להוסיף אחרי המלים "יזהירו היו"ר" את המלים "בהודיעו לו כי הוא קורא אותו לסדר".

סעיף 63

=====

א. י. גרינברג:

האם הכוונה היא שמפסיקים אותו מיד?

ד. בר-רב-האי:

חבר הכנסת גרינברג נגע בנקודה עדינה מאוד. ישנה שאלה של טכניקה, כיצד עושים את זאת, ובשאלה זו התחבטנו רבות. בסעיף 65 כתוב שהיו"ר רשאי להפסיק את רישום דבריו בפרטיכל של חבר כנסת שאינו מציית להוראות היו"ר. הוא יכול להפסיק גם את הרטקול ואם אין זה עוזר הוא יכול גם להפסיק את הישיבה לזמן קצר; זהו הגבול המכסימלי שהוא יכול להגיע אליו. זאת היא התשובה לשאלתו של חבר הכנסת גרינברג.

אני מקבל את הצעתה של חברת הכנסת רוזיאל-נאור שסעיף 63 (ב) מהווה פרשה לחוד ושיש לתת לו מספר לחוד.

א. י. גרינברג:

אינני חושב שהעונש לשלול את רשות הדיבור הוא עונש. כיום אין חבר כנסת מדבר פעמיים באותה ישיבה ולכן אין כאן עונש. כאן כתוב שהיו"ר רשאי לשלול מטנו את רשות הדיבור באותה ישיבה, ועל כן אני מציע לכתוב כאן שהוא רשאי להפסיק אותו מיד.

היו"ר י. הררי:

ביחס לאזהרה שלשל פעמים: אני ספק אם זה נחוץ, כי זה גם יכול להביא את העניין לידי גיחוך. לדעתי, מטטדיה החמורה היא, בשעה שהוא קורא אותו לסדר. אם החבר, לאחר שקראו אותו לסדר, נשמע ושומר על הסדר - אין כל צורך בהוראות. אבל אם הוא אינו נשמע לאחר שקראו לו לסדר - ולמעשה יקראו אותו לסדר רק לאחר שהעירו לו קודם לכן - אינני רואה כל צורך בכך שהיו"ר יקרא אותו שוב פעם ויגיד לו: אני קורא אותך לסדר פעם אחת, פעם שניה ופעם שלישית. אני מציע להסתפק בקריאה לסדר פעם אחת, מפני שאין שלב ביניים בין הקריאה לסדר בפעם הראשונה ובין הקריאה לסדר בפעם השנייה.

י. הררי:

בקשר לחלק השני של סעיף 63 (א), שהיו"ר
רשאי לשלול ממנו את רשות הדיבור: אני מציע להוציא את זה מסעיף 63 (א).
אם מסאירים שלש/ אזהרות יהיה כחוב בסעיף (א) שמזהירים שלש פעמים ולאחר
זאת תבאנה תוצאות שלש האזהרות. ותתחיל שורה של דברים, שאחד מהם הוא,
שהיו"ר יכול, בלי ועדת הכנסת, לשלול את רשות הדיבור ממנו באותה ישיבה.
במקרה שאין שלש אזהרות - אין צורך בכל זה, כי את העונשין נפרט בסעיף אחר,
האחד אחר השני.

ז. גלוסקא:

לדעתי, קריאה אחת לסדר מספיקה.

מ. בן-עמי:

בנוגע לקריאה לסדר שלש פעמים: יכול להיות
שאדם, במשך זמן דיבורו, נניח שעה, ~~קול~~ קול
פעם בסדר ולא בסדר. הוא יכול להתחיל לדבר ולסטות, ולאחר שהיו"ר מעיד לו
הוא לוקח את דבריו בחזרה. דבר זה יכול לקרות כמה פעמים בזמן נאום, וזהו
עונש חמור מאוד. נראה לי, שכל הדברים הללו צריכים להיות נתונים לשיקול
דעתו של היו"ר מבלי לקבוע כמה פעמים. אם היו"ר יראה שישנה פגיעה חמורה
הוא יגיד לו, ואם יראה פגיעה חמורה מאוד בפניו הבית ובכבוד החברים ידרוש
ממנו לקחת חזרה את דבריו - וזהו עונש חמור מאוד.

י. כסה:

אני רוצה לתמוך בהצעת היו"ר שלנו מטעם פשוט
מאוד. מתי באופן כלל היו"ר מזהיר את חבר
הכנסת? לא כאשר הוא מדבר לא לענין. הוא מזהיר אותו כאשר הוא פוגע בפניו
הכנסת. שערך לעצמכם שחבר כנסת שעלה לנאום, מלכתחילה אוסר דבר נורא והיו"ר
צריך להזהיר אותו פעם אחת, פעם שניה ופעם שלישית עד אשר יוכל להטיל עליו
עונש. זאת אופרת עליו לחכות עד אשר יפטר עוד שני דברים פוגעים כדי להעניש
אותו.

אני מפקידים בידי היו"ר הכנסת את טעם כבוד
הכנסת ואנו נותנים לו סמכות להזהיר. עלינו להשאיר בידינו את האפשרות לקבוע
כמה פעמים להזהיר. השאלה העומדת בפנינו היא: מתי מקבל החבר את העונש,
האם מספיקה קריאה אחת או לא? לדעתי זה תלוי בטיב הפגיעה. השאלה אינה
מתי מתחיל העונש, אלא, כאשר היו"ר מזהיר מחליטים מה יש לעשות עם איש שאינו
מצייט לו.

א. ציזלינג:

אני ניגש לענין מתוך הנחה שאין הכנסת כנסת
של עבריינים וכל חוק צריך לראות מבחינת
המחנך שבו. אם קובעים שהמושג "אני קורא בפתך לסדר" הוא מבחינת עונש -
זה גם לדעת הציבור מבחינת עונש, והחבר מקבל את עונשו במדה ידועה כאשר
היו"ר קורא אותו לסדר.

אני מסכים שנפריד את ענין הסנקציות. הוא
יכול אחר-כך להפסיק את דבריו ולא לרשום אותם בפרטיכל. אנחנו רוצים לתת
סנקציה של שלילת דיבור ואזהרה אחת אינה מספיקה. עלינו לומר, אם חברי הכנסת
אינם עבריינים - חברי הנשיאות, היו"ר, אינם תמיד הזכאים, הם יכולים
גם לטעות לפעמים ואנחנו מכניסים גם אותם למצב חמור. היו"ר יכול לפעמים
לומר "אני קורא אותך לסדר" - לא מגיע לא שום עונש על כך אבל זה גומר את
הענין. אבל אין זאת אומרת, שבאזהרה אחת הוא יכול להפסיק אותו. ענין
הגמישות ניתן בידי היו"ר במדה מספקת. נכון אמנם, שדבר כזה יכול לקרות
20 פעם, כפי שאמר חבר הכנסת בן-עמי, אך אני מגיע למסקנות שונות ממנו.
אינני מבין את הרצון ליצור מצב שבו המתחיות בין הנואם והיו"ר עשויה להכשיל
את השניים. גם הנואם אינו יודע מה יבוא ובינתיים "הוא מגניב", וגם היו"ר
יכול להכשל בזה. הייתי רוצה שהיו"ר חבר הכנסת הררי ימשוך חזרה את התיקון
שלו, אין צורך ב"כוונן" את זה, כי העונש לא יברח.

י. סרלין:

כל הפרק הזה, הן מבחינת בנינו, הן מבחינת הסנקציות, וסדר הסנקציות שנו, מה שקוראים בחוק "לגם-אימפרקסה", סעיף בלי סנקציות. מה זאת אומרת היו"ר יעיר לו, זהו סעיף בלתי מושלם.

דבר שני: לפתע פתאם קופצים לסעיף 63 וקובעים שועדת הכנסת יכולה להרחיק חבר לעשר ישיבות. מה דינו של היו"ר, מה הן הסנקציות שעומדות לרשותו לאחר שהזהיר? הרחקת חבר מהכנסת היא רק בידי ועדת הכנסת (היו"ר י. הררי): אנו דנים ברגע זה בשאלה אם בכלל יש להכניס אינסטטוציה כזאת של אזהרות. זה נכלל בסעיף 62. בסעיף 63 (א) דנים אם יש צורך בשלש אזהרות ואם בכלל אפשר באותה ישיבה לשלול את זכות הדיבור).

אני בעד זה שלא יקבעו את מספר האזהרות. יו"ר הכנסת יחליט על מספר האזהרות, כי לא כל העבירות הן שוות ולא כל ההתפרצויות הן שוות. (פ. אילנית: ולא כל המתפרצים שווים). נכון. ייתכן, שחבר כנסת שבמשך שנה נהג כהוגן ולפתע קרה מקף שקרה והוא התפרץ - יש להשאיר דבר זה לשיקול דעתו של היו"ר ובפרט שישנה הזכות לערער על החלטת היו"ר בפני ועדת הפרושים. על כן, אני מציע להשאיר את השיקול הגמור בידי יו"ר הישיבה.

פ. אילנית:

אנחנו החלטנו לדון על סעיף מסוים, אבל לי נראה שאם לא נחלק את כל הפרק לשני חלקים: האחד שנובע מסעיף 61, ז.א. "חבר כנסת שאינו מדבר לענין הנושא וכן חבר המסשין בדיבור אף-על-פי שהיו"ר הודיע לו שנגמר זמנו - יעיר לו היו"ר". והיתר יהיה א, ב, ג, וכו' כל מה שמשתמע וכל ההוראות במקרה שאין הוא מציינת. הפרק השני צריך להיות מסעיף 64 "חבר שנפגע על-ידי החלטת היו"ר, ואז כל האפשרויות אומדות לרשותו לתקן את המעוות שנעשה בזמן הישיבה. ואז - יהיה הדבר יותר הגיוני, זאת אומרת נלך מן הקל אל הכבד, קודם כל יעיר לו היו"ר - כמו בסעיף 61. עסק הדבר שהיו"ר מתערב בדברי הנואם - זה פרלמנטרי. כאשר הוא מתערב ומעיר לו - זהו דבר ציבורי ולא צריך להקל בדבר זה. לכן ישנו דירוג: סעיף 61 - יעיר לו, בסעיף 62 - יזהיר אותו, בסעיף 63 - ישלול ממנו את רשות הדיבור. אחר כך תבוא הפרה חמורה וצריך להרחיב את סעיף (ב); אני מציע שיתר הסעיפים בסעיף 65, יבואו אחרי הסעיף הזה. זה נותן ליו"ר אפשרות לנהוג לפי התקנון ולא לפי השראג שלו. הפרוש הזה צריך להיות בנוי בצורה הדרגתית וצריכות להיות שלש אזהרות. אש הנואם - ולא חשוב מי הוא - אינו שומר על כבוד הבית מזהיר אותו היו"ר, לא חשוב פעם אחת ושניה. דבר שאינו נכון - לא עושים אפילו פעם בשנה, אם ישנה פגיעה חמורה והוא אינו מציינת ליו"ר וממשיך - היו"ר מזהיר אותו פעם שניה ושלישית ומיד אחוז ביתר הסנקציות לפי חומרת ההתנהגות של החבר.

הייתי מזהירה ממתן יותר מדי אפשרויות ליו"ר, כי אני יודעת שיו"ר הכנסת בקש לקחת ממנו את החופש היתר הזה. יש לפעמים שהיו"ר צריך להכנס לסכסוך עם חבר כנסת, גם עם שר וגם עם ראש ממשלה לכן הוא צריך להיות מצויד בדבר שלא הוא מחליט תמיד עליו תמיד לפי ראות עיניו; התקנון דורש ממנו להתנהג כך והוא עושה זאת לפי התקנון. שלש האזהרות תקלנה על היו"ר ותקלנה עליו להפריד בין הפרה קלה ובין הפרה יותר חמורה.

ד. בר-רב-האי:

אני חשבת שהדיון סעיף סעיף יקצר את הדרך, אבל התוצאה היא הפוכה. בדרך הנכונה היתה כנראה, לקחת את הפרק בשלמותו ולהסביר את הטעם שלפיו עברה אותו ועדת המשנה. יוצא שרוב החברים קוראים את הפרק רק בתוך הישיבה ולומדים על הקשר בין הסעיפים 61 62 והסעיפים האחרונים של הפרק הזה.

ד. בר-רב-האי:

הפרק הזה בנוי:

א. על סולם של הפרות;
 ב. על סעיף 65 שבו רוכזו כל הסנקציות.
 הפרה בסעיף 61 - יש לה סנקציה בסעיף 65 (א); הפרה בסעיף 62 ו-63 (א)
 יש לה סנקציה בסעיף 65 (ב); הפרה בסעיף 63 (ב) יש לה סנקציה בסעיף 65
 (ג). ייתכן - ועל זה בודאי שלא אעמוד - שאפשר לקשר לכל סעיף מיד את העונש.
 יש פה שלשה דברים: סעיף 61 הוא הקל ביותר ובו ישנו רק ענין הערת היו"ר
 וההנחה היא שהנזק השלים עם הערת היו"ר. אם אינו משלים והוא ממשיך - הופך
 הדבר לעבירה שניה: אי-ציות ליו"ר, ואז מוטל עליו סולם העונשין של שלש
 אזהרות. היו"ר מזהיר אותו פעם אחת: "אמרת לך שאתה אינך מדבר לענין" והוא
 ממשיך והיו"ר מעיר לו עוד הפעם ואז מוטלות הסנקציות האלה. אם ועדת הכנסת
 תחליט שיש לפרק את סעיף 65 ולקשור כל פרט ופרט עם הסעיפים המתאימים -
 ייתכן שזה יהיה יותר פשוט.

אני מציע שנקח פרק פרק וניתן אפשרות
 למחברים להסביר כיצד הגיעו לכך, כיון שכל דיון על סעיף סעיף יוצא מקוטע
 מפני שאיננו יודעים את סוף הקברים. אני מציע שנעשה דבר כזה, שתרשו לוועדת
 המשנה, אפילו בהרכבה המקוטע, לנסח את הפרק הזה מחדש, ובהתאם לרצונה של
 ועדת הכנסת לחבר את הסנקציות.

ז. יהודה:

סעיף 61 מדבר על חבר שאינו מציית וממשיך
 בדיבורו - זוהי פגיעה בכבוד הכנסת, אחר-כך
 ישנו חבר כנסת המדבר בצורה פוגעת ועל כך מעיר לו היו"ר, ואחרי זה מזהיר
 אותו היו"ר. זאת אומרת, שאנחנו, על-ידי שני ביטויים בסעיף הראשון, מקילים.
 אני אינני בעד הקלה זאת. לדעתי היו צריכים לחבר את שני הסעיפים 61, 62
 ולנסח בסעיף אחד את שניהם, ואחר כך יבואו העונשים.

היו"ר י. הררי:

אני משאיר את ההחלטה בנוגע לאיחודם
 של סעיף 61, 62 עד לאחר הביטוח של משרד
 המשפטים.

אשר לאזהרה אחת או שלש אזהרות: אינני
 יכול להענות לבקשת חבר הכנסת ציזלינג למסור חזרה את הצעתו, כי לא חבר
 הכנסת בן-עמי ולא חבר הכנסת ציזלינג הסבירו לי את הסיבה לכך. (א. ציזלינג:
 מסקנותיו היו שונות משל חבר הכנסת בן-עמי). אנחנו חוזרים לאותה נקודה.
 סוף כל סוף היו"ר יעיר לו כמה פעמים עד לאזהרה ורק אחר-כך הוא יזהיר אותו.
 עכשיו, אם אנחנו מקבלים את דעתו של חבר הכנסת סרלין - ואני מסכים לה
 מפני שהיא מזדהה עם דעתי שהיו"ר יכול להזהיר כמה פעמים שהוא רוצה, עלינו
 להניח שהוא יכול להזהיר גם פעם אחת - אל תשכחו שגם לאחר שהיו"ר הזהיר
 את החבר אין הסנקציות נכנסות באופן אוטומטי. פה כתוב "רשאי היו"ר לשלול
 ממנו", אין הוא מחויב לשלול ממנו את רשות הדיבור.

עלינו להחליט באופן עקרוני אם מכניסים
 שלש אזהרות קצונות או שאנו מוציאים את ענין המספר, ואם אנו מוציאים
 את ענין המספר, היו"ר יהיה רשאי להזהיר פעם אחת וגם יותר מזה.

ה צ ב ע ה

- 8 - בעד שלש הספרות
- נגד קביעת מספר
- 5 - הזהרות

מחליטים:

לקבוע שלש אזהרות.

היו"ר י. הררי:

ישנה הצעת חבר הכנסת בר-רב-האי - בלי להסכים לתכנה, לחבר את הסנקציות סעיף 65 לכל סעיף וסעיף אבל להחזיר את זה לוועדת המשנה ולאור מה שנאמר כאן תנסה היא לנסח את זאת. למעשה, ועדת המשנה תצטרך לדון גם על מה שמשרד המשפטים יחזיר לנו.

א. ציזלינג:

אני מציע: מאחר שמקבלים תוכן של סעיף מוסרים את עריכתו הסופית, בלי לשנות את התוכן, לוועדת המשנה פלוס משרד המשפטים.

היו"ר י. הררי:

אני מציע לא לקבוע מסמרות בענין זה. הענין העומד בפנינו הוא אם להעביר לוועדת המשנה או להמשיך במליאת הוועדה, ולא עומד לפנינו ענין פירוק סעיף 65. סעיף 65 אינו ממצא את הבעיה.

מ ח ל י ט י ם

להעביר את פרק י"ב לדיון נוסף בוועדת המשנה לעניני תקנון.

א. ציזלינג:

אני מציע להוסיף לרשימה של פרוצדורה של סנקציות את המושג של "לקיחת דברים חזרה".

היו"ר י. הררי:

אני מציע לא להעיר בקשר עם זה, כי ישנן עוד הצעות רבות. כל מי שיש לו הצעות ימסור אותן ליו"ר ועדת המשנה לעניני התקנון ד. בר-רב-האי.

2. הצעות לסדר-היום:

מ ח ל י ט י ם

להעמיד לסדר-היום את הסעיפים הבאים:

1. הצעת חבר הכנסת י. סרלין - שאלת הדרכונים של חברי הכנסת היוצאים לחו"ל.

2. הצעת יו"ר הכנסת י. שפרינצק וחבר הכנסת ח. רובין - סדר העבודה בימי רביעי.

3. פגרת החנוכה:

י. שפרינצק: יו"ר הכנסת: חברי הנשיאות החליטו לשמור על המסורת של השנה שעברה ולקיים פגרה בשבוע החנוכה, עד ליום שני, ב' בטבת תשי"א (11.12.50).

4. שאלת משכורת השופטים:

היו"ר י. הררי:

שני סעיפים כדלקמן:

א. הכנסת היא שתקבע את משכורת השופטים במדינה.

הכנסת מטילה על ועדת הכספים לקבוע את משכורתם של השופטים לדרגותיהם השונות

ב. הועדה המטפלת בקביעת משכורת השופטים תהיה מוסמכת להחליט סופית בשאלה זו.

אז היו הסתייגויות של חברי הכנסת בר-יהודה וכ"ץ. חבר הכנסת כ"ץ הודיע לי שהוא מוותר על הסתייגותו. בסופו של דבר היתה קריאה ראשונה וכל מי שרצה להעיר את הערותיו - העיר. השאלה העומדת בפנינו עתה היא, אם הסתייגים רוצים שנחזיר את ההחלטה לכנסת עם הסתייגויות, או - אם לאור הדברים שנאמרו בקריאה ראשונה, אפשר לוותר על הסתייגויות. על ההצעה של חברי הכנסת בר-יהודה ומיקוביץ איש לא העיר מילה. מצ שרוצה להתנגד - צריך לעשות זאת כעת.

ס. בן-עמי:

אני רואה שיש פה דבר מוזר: החוק הזה הועבר לוועדת הכספים ופרושו של דבר שועדת הכספים צריכה לדון בגוף החוק ולקבוע את המשכורת ותבאנה הסתייגויות על נוסח החוק ועל דרגות המשכורת לכנסת. השאלה היא, מה היא הסמכות שיש לנו לטפל בעניין זה כעת. אם הדבר הזה עובר לוועדת הכספים - היא תקבע את נוסח החוק ואת משכורת השופטים, שם תהיינה הסתייגויות או לא תהיינה, אך אני רוצה להעיר מה תפקידנו בכל העניין הזה.

היו"ר י. הררי:

ועדת הכנסת הציעה למהו לכנסת, המליאה, בשעה שהגענו למשהו אינה דנה בפעם אחת. יש לה הזכות להעביר בקריאה ראשונה לוועדה, והועדה מחזירה למליאה, ואם רוצים, יש הסתייגויות ורק אז היא מחליטה באופן סופי. את כל זה צריכה לעשות ועדת הכנסת. מה מציעה ועדת הכנסת? היא מציעה שאת משכורת השופטים תקבע ועדת הכספים ואת זה צריכה להחליט הכנסת. הכנסת אינה יכולה להחליט דבר כזה בקריאה ראשונה; היא יכולה להחליט זאת רק לאחר שיש דיון ראשון והיא מעבירה לוועדה, הועדה מחזירה ושומעים כל מה שיש לחברי הועדה להגיד. נוסף לזה אני אקרא לכם חלק מתוך הפרטיכל של ישיבת המליאה, היו"ר י. שפרינצק אמר: "אינני מסכים. לא יקרה שום אסון אם ישאר כפי שאני פסקתי. היות שיש מישהו שאין הלכה הקובעת שמותר לסטות מהפרוצדורה של דיון והעברה לוועדה אלא בהסכמת הכלל - אני קובע שבמקרה זה ישאר כפי שקבעתי. אינני רוצה לתת הסכמות חדשות כדי לא לתת מקום לויכוח חדש. אין טרגדיה גדולה אם ועדת הכנסת תדון ותביא הצעה למסור יפוי-כח לוועדת הכספים."

בהתאם לנ"ל, אני נוהג, ונוסף לזאת

אני חושב שזאת היא הדרך היחידה.

פ. אילנית:

לשם מניעת אי הבנה ברצוני לומר שלא

דרשנו שהסכומים הם שיקבעו על-ידי ועדת

הכנסת. ההסתייגות שלנו היא על כך שאין אנו מסכימים שהממשלה תוציא בעל

פעם סוגים של עובדים ותטיל את קביעת משכורתם על הכנסת. ראיתי הסכמה

להצעתנו מצד שר המשפטים. אנחנו מציעים שהכנסת קובעת את משכורתם של כל

עובדי המדינה הנבחרים או מאושרים על-ידי הכנסת וכן של השופטים בנתי-המשפט

המחוזיים ובנתי-משפט השלום. הכנסת ראשית להטיל על-ידי החלטה על ועדת

הכספים את קביעתם הסופית של המשכורות הנ"ל. זאת אומרת שאת הסכומים תקבע

ועדת הכספים באופן סופי. אנחנו רצינו רק שתקבל החלטה על הסכומים שאת משכורתם

קובעת הכנסת.

ס. בן-עמי:

בישיבת הכנסת היתה קריאה ראשונה על הצעת החלטה של ועדת הכנסת שהובאה למליאה. בסוף ההחלטה הזו נאמר שועדת הכספים תקבע את משכורת השופטים. היתה הצבעה והכנסת החליטה ברוב קולות להעביר את הדיון לוועדת הכספים. באותו חלק שהקריא לנו היו"ר מדברי יו"ר הכנסת, היתה פליטת פה ובמקום שיו"ר הכנסת יאמר "ועדת הכספים" הוא אמר "ועדת הכנסת". השאלה היא: האם החלטות ועדת הכספים תהיינה סופיות או לא. והשאלה הנובעת מזה היא: מי יחליט בשאלה זו, ומה היא סמכותה של ועדת הכנסת להחליט; (י. הררי: טישהו צריך להביא את זה לכנסת). לכן, ועדת הכספים היא שתחליט ותביא את מסקנותיה לכנסת. לו הכנסת היתה רוצה להחליט סופית, היתה עושה זאת. אפנים, היתה פה אי-הבנה, ולא רק אי-הבנה אלא גם אי-ידיעה. איבני גורס את הנוהג הזה, שלאחר שיש קריאה ראשונה ומעבירים לוועדה מסוימת, תבא ועדת הכנסת ותשנה את החוקים ואת הנוהג. לפי דעתי הבטוי, שנסתבך בו היו"ר איבנו סוקי מיסודו ואיבנו מחייב אותנו לדון בשאלה.

היו"ר י. הררי:

שמעתי את דעתו של חבר הכנסת בן-עמי, ומבלי להכנס לענין אם היו"ר צדק או לא צדק, חבר הכנסת בן-עמי איבנו צודק. ומדוע? מפני שהכנסת אינה צריכה להחליט על גובה המשכורות, אלא עליה להחליט, בהתאם להסתייגות של ספ"ם אם את משכורת השופטים במדינה קובעת הממשלה או הכנסת. הכנסת יכולה להגיד: לא רק את משכורת השופטים כי אם את משכורת כל עובדי המדינה; היא יכולה להגיד: רק את משכורת חברי הממשלה, סגן המדינה והשופטים, ואת המשכורות האחרות תמשיך הממשלה לקבוע. פה ישנה בעיה עקרונית: מה עושה הכנסת ומה עושים מוסדות אחרים, ובזה צריכה - בהעדר כל ועדה אחרת - בהתאם לנוהג הקיים, לטפל ועדת הכנסת. היא טפלה בזה - אם טוב או רע, זאת איבני יודע - היא הביאה את זה בפני הכנסת והיא הציעה שועדת הכנסת תעשה זאת ולא ועדת הכספים - לדעתי בטעות. קבלנו את זה במליאה - ואם המליאה רוצה בקריאה ראשונה יש לקיים אותה. - לאחר שהמליאה קיימה קריאה ראשונה היא לא אמרה שצריך להעביר את זה לוועדת הכספים, המוסמכת לדון בזה, אלא היא החזירה את זה לוועדת הכנסת, שהיא תקבע את ההלכה. ועדת הכנסת מציעה עכשו, לאור מה שהחליטה הכנסת, שועדת הכספים תקבע את המשכורת. אבל, עצם הדבר שייך לוועדת הכנסת ולא לוועדת הכספים.

במליאה היו כמה דברים שלא היו בסדר. אתה אומר, שההחלטה בסוף לא היתה בסדר; אני אומר, שההצבעה אם להעביר לוועדת הכספים או לא - לא היתה בסדר, כי הכנסת יכולה להחליט אם היא מעבירה לוועדת הכספים או לאיזו ועדה אחרת - אבל לא ביחס לקביעת המשכורת.

אם אנחנו נקבל את הצעתו של חבר הכנסת בן-עמי, - ואיבני יודע אם בכלל יכולים לדון בה - בכלל לא יהיה בעל-בית על ההחלטה הזו. ועדת הכספים אומרת: אני איבני מציעה הצעות, אני רק קובעת משכורת, אני איבני קובעת ט"ו צריך לקבוע את המשכורת, הכנסת תחליט שאני קובעת את המשכורת - אקבע אני את המשכורת. אבל, מי יביא לכנסת הצעת החלטה שועדת הכספים תחליט סופית. אם נקבל את ההנחה שהיתה כאן אי-הבנה ובווד סבך, אין לנו ברירה אחרת מאשר שועדת הכנסת תמשיך בעבודתה ותביא את הענין למליאה, לגמר. ברוב שיהיה גמר - תחליט ועדת הכספים על קובה המשכורת. ישנה הצעה קודמת של ועדת הכנסת וישנה הסתייגות של ספ"ם, אך אם היא תתקבל, היא תהיה הצעת ועדת הכנסת. אני מציע לתקן את הצעת ספ"ם כדלקמן:

"חוק לקביעת משכורתם של נשיא המדינה, חברי הממשלה, שופטי המדינה ומבקר המדינה, תשי"א-1950.

1. הכנסת היא הקובעת את משכורתם של נשיא המדינה, חברי הממשלה, שופטי המדינה ומבקר המדינה.

2. הכנסת רשאית להטיל על-ידי החלטה על ועדת הכספים את קביעתן הסופית של כל אחת מהמשכורות הנ"ל.

י. כסה:

ראשית כל, ברצוני להעיר הערה אחת לחבר הכנסת
בן-עמי: כאשר הכנסת הצביעה על ועדת הכספים,
חשב היו"ר שהיא מותרת על קריאה שניה ושלישית. לאחר שהיתה התנגדות לכך,
הוא הודיע ששומרים על הפרוצדורה הקיימת.

לעצם הענין: שמענו פה, מפי שר המשפטים, את
הדחיפות לגבי קביעת משכורת השופטים ותפקידנו ברגע זה הוא להבטיח שהדבר
יוכל להעשות מהר. כיצד יוכל הדבר להעשות מהר? על-ידי כך שנביא את
זה לכנסת לקריאה ושניה ושלישית, הכנסת תחליט שמעבירים את זה לוועדת
הכספים וזו תקבע את משכורת השופטים. אם אנחנו נקבל את ההצעה שלכם
כתנאי לקביעת משכורת השופטים, הדבר ימשך זמן רב מאד. לו היינו כולם
מסכימים להצעה שלכם - נייחה. אבל, ברור שהדבר יעורר ויכוח גדול וצמנע
סידור מהיר של ענין משכורת השופטים. אינני מתנגד לכך, או יותר נכון הייתי
מציע לכם שתכניסו הצעה כזאת, אבל לא דוקא בקשר למשכורת השופטים, כי הדבר
בודאי יעורר ויכוח ויחייב קריאה ראשונה מחדש. (פ. אילנית: שר המשפטים
ענה על זה; אתה יכול לקרוא את הפרטיכל). אני הייתי מציע שתתפקדו בהודעה
שאתם תעוררו את השאלה הזו ותבישו הצעה כזאת, אבל אל נא תקשרו את האחד
בשני, כי הדבר יגרור אחריו דחיה נוספת והמדינה תכנס למסך גדול.

א. ציזלינג:

אם הצעתנו לא תתקבל יהיה אותו הויכוח הגדול,
מפני שאנחנו נתוכח ויכוח גדול. הצעתנו יכולה
להתקבל או לא להתקבל על-ידי זה שתובא להצבעה בסוף הדברים.

אני רוצה לנסות להשפיע עליך לקבל את הצעתנו,
אם אתה אומר שאין לך ניגוד לגופו של ענין (י. כסה: עלי להתייעץ עם סיעתי).
אם כן - אפשר להביא את הענין הזה בשבוע הבא לכנסת. הקריאה הראשונה היתה
כבר ועכשו זה מקבל את הלבוש החוקי. אין אנו עוסקים בעניינים דחופים רק
משום שהם דחופים. תאר לך שעוד מעט תפרוץ שביתת מורים או שביתת אחיות -
האם משום כך תצטרך הכנסת להחליט שהיא קובעת את משכורת המורים והאחיות.
יש הגיון מסוים בכך שהכנסת תקבע את משכורת השופטים, כי השופטים צריכים
להיות בלתי-תלויים בממשלה זו או אחרת. אבל עליכם בכל זאת לראות את
המצב כמו שהוא: שופטים עליונים - משכורתם נקבעת על-ידי הממשלה, ממך
המדינה - משכורתו נקבעת על-ידי הממשלה, שופטים מחוזיים - משכורתם תקבע
על-ידי הכנסת, אך ורק משום שהם עומדים לפני שביתה. מה שאנחנו מציעים,
זהו פתרון הסתקבל על דעת כולם. שר המשפטים לא דחה אותו. אנחנו אומרים:
כל אותם המשרות שהן פונקציה הנובעת מהחלטות הכנסת, או כתוצאה ממחשבה
כמו חברי הממשלה, חברי הכנסת, הנשיא וכן השופטים - משכורתם נקבעת על-ידי
הכנסת. יש לזה איזה מודוס פרינציפיוני אמיתי הפותר את הענין. ברגע
שהחלטנו זאת, אין זאת אומרת, שמחר חייבת ועדת הכספים להתחיל לדון בכל
הענין ולהניח את ענין השופטים; היא יכולה לקחת את שאלה השופטים, שהיא
אקטואלית ולשפול בה מיד ואז תוכל השאלה הזאת להתעורר באופן מעשי בכל שעה.

אם לא תקבל את הצעתנו יהיה ויכוח, כי אנו נדרוש
אותו. מדוע אנו צריכים לשטש פתאום פונקציה אדמיניסטרטיבית של הממשלה לגבי
מי שהכנסת קבעת את בחירתו. איני מבין את זאת. לא לחנם אמר שר המשפטים
את אשר אמר במליאה, אגב אורחא, (הממשלה לא התכונה לכך באותו רגע); הענין
לא עמד כך אבל פה הוא הורחב. אם אתה רוצה להתייעץ עם סיעתך - בנקשה,
והענין יובא לישיבה הבאה.

היו"ר י. הררי:

ראשית, עלינו לעמוד על השאלה העקרונית. באופן
עקרוני אמר שר המשפטים - ונדמה לי שכולנו מסכימים
לכך - שצריך שהכנסת תקבע לא רק את משכורת השופטים, כי אם גם את
משכורתם של יתר המשרות הקשורים לכנסת, כגון: פשיא המדינה, מבקר המדינה.
(באופן מעשי קובעת ועדת הכספים את משכורת מבקר המדינה) אבל אין חוק ואין
הסדר לזה). כולנו מסכימים לכך שאת משכורת השופטים תקבע הכנסת. השאלה
העומדת לפנינו עכשו היא פרוצדורלית: באיזה דרך להגיע לקביעת משכורת
השופטים. אני הבנתי את דברי חבר הכנסת כסה ואת דבריו של שר המשפטים,
שהם מבקשים שהדבר הזה לא ישמש עכוב לקביעת משכורת השופטים, מפני שלגבי
משכורת השופטים אין כל חלוקי דעות שהכנסת היא שצריכה לקבוע אותה.
(א. ציזלינג: אם הצעתך תתקבל-בצטרף אליה). ההסתייגות הראשונה אומרת,
שלא יקבעו את כל יתר הקטגוריות.

היור' י. הררי:

לפי דעתי אי-אפשר לקבל את החוק הזה, למרות שאנל מסכים לעקרון, כי אין כל ספק שזה יעכב את הענין השופטיים, ומפני שלדעתי דבר כזה לא צריך להיות כחוק מיוחד, כי אם יחד עם כל החוקים - כאשר יוצעו כאלה - הקובעים נמי תלויים המנויים של אותם הגורמים והמוסדות שהכנסת קובעת. לדעתי, המדינה צריכה למנות את הנשיא, למרות שלעצם הענין איני מתנגד שהכנסת תקבע את משכורתו. אתם אינכם מזכירים את בית-הדין העליון, מפני שכתוב "המאשרים על-ידי הכנסת". אם נקבל את זה יוצא שאני מסכים לכך שהשופטים העליונים יאושרו על-ידי הכנסת, ואם כך גם שופטי בית-הדין המחוזי. אינני רואה במה שופט בית-הדין העליון הוא שונה; עד בית-הדין העליון, הממשלה יכולה לעשות מה שהיא רוצה, ומבית-הדין המחוזי והלאה יש צורך באשורה של הכנסת. בשעה שנכנס לבעיות האלו, הדבר הזה ישמש עכוב נוסף לקביעת משכורת השופטים.

נוסף על כך אינני יודע אם ידוע לכם שבממשלה מובחת הצעת חוק השופטים, שלפיה ימונו השופטים על-ידי נשיא המדינה, על-פי המלצת ועדת מיוחדת שתורכב משני חברי כנסת, שני אנשי המקצוע המשפטי ועוד שני חברים. ז.א. להוציא את ענין השופטים מהכנסת. ברור שכל זה יכול עוד להשתנות. לי נדמה שאין ברירה אחרת אלא לחזור לבעית השופטים, שעליה אין עוררין, ואין כל מניעה שלמחרת אם להציע חוק שיקבע את כל הסוגים שאת משכורתם קובעת הכנסת.

י. כסה:
היות ועל-ידי ויכוח לא נוכל למנוע הסתייגויות - אני מציע לנהוג לפי הדרך המקובלת.

ח. רובין:
ההצעה שאנו מציעים יכולה להתקבל, לפי הכרתי, על דעת כולם. היור' טוען שהחוק הזה מעכב את ענין השופטים. אני אומר, שאין זה מעכב את הענין אפילו למחצית הדקה. בין אם מקבלים הצעה זו או אחרת, זוהי קריאה שניה של החוק. אם מתקבלת ההצעה לאחר הקריאה השניה, יכולים טייד לקבל גם החלטה להטיל על ועדת הכספים לקבוע את המשכורת. מבחינה טעמית אין שום הבדל, ואין במגמתנו לעכב את זה. לו היינו רוצים בעכוב - היינו אומרים זאת. זו קריאה שניה ועל כן מתבטל הנמוק הזה.

הנמוק השני של היור' היה, שבאם יתקבל החוק הזה יש בזה משום קביעת עמדה של אשור השופטים על-ידי הכנסת. באם זהו העכוב - אני מוכן לקבל את הנוסח שלו ובמקום לפרט את שופטי בית-הדין המחוזי והשלום, לכתוב של כל השופטים. מבחינה משפטית אין זה במאה אחוז בסדר, אבל אם על-ידי כך אני יכול לקבל את הסכמתו של היור' הררי, או את הסכמתם של החברים האחרים - אני מסכים לתקון זה. אבל גם אם אין תקון כזה - אין בכך כל קביעה שוקדמת של דעה מסוימת. אם היור' רוצה לשנות את המצב הקיים הוא צריך לחוקק חוק ונאותו חוק הוא יכול לתקן גם את החוק הזה. ענין פוליטי אין כאן ואנו מציעים דבר שמתקבל על כולם. כולם מסכימים לכך שהכנסת, שועדת הכספים תקבע את משכורת מבקר המדינה והשרים. ואם כולם מסכימים לכך - מדוע לא לתת לזה צורה אנושית? לדעתי אין לזלזל בנמוק האסטטי, כי יש לו חשיבות ואין הכנסת יכולה להתרשל.

מה ההבדל בין חוק להחלטה? סתי קוראת הכנסת לאקט מסוים "חוק", ומתי היא קוראת לו "החלטה". חוק, פרושו אקט שיש לו תוקף מחוץ לכנסת. ל"החלטה" יש תוקף רק בתוך הכנסת. תקנון הכנסת אינו חוק - זוהי החלטת הכנסת, כי הוא פועל רק בתוך כנסת לגבי סדרים פנימיים. כל מה שיש לו השפעה מחוץ לכנסת, הריהו חוק. לו הייתי שופט אף היתה מחייבת אותי כל החלטה של הכנסת, כי הייתי מרגיש שיש לה רק תוקף כלפי פנים; אותי היה מחייב רק חוק. אם משכורת השופטים נקבעת על-ידי הכנסת אאאאאאאא משורת החלטה - אין היא מחייבת. אם נקבל החלטה - יכול כל שופט לבא ולטעון שאין הוא רואה בזה דבר מחייב. אשור הכנסת של תכנית הממשלה שאין הפליה בין אזרח לאזרח, זו החלטה שאין לה כל תוקף כלפי חוץ, ושט אזרח לא יכול לתבוע לעצמו זכויות על סמך החלטה כזו. אני חושב שיו'ר ועדת הכנסת, שלא דייק על הבחנה זו, עושה שרות דע לענין, ואני מציע לשקול שקול רב מאד, סתי צריך להיות חוק ומתי צריכה זו להיות החלטה, ובמקרה דנן, יהיה תוכן הענין אשר יהיה, הכותרת צריכה להיות "חוק".

ד. בר-רב-האי:

דברי חבר הכנסת רובין הוכיחו באיזו קלות אפשר בכל שאלה, לחרוג ממסגרתה ולצאת למים אדירים של בעיות קונסטיטוציוניות. אני איני סוכן כרגע ללכת בעקבותיו ואיני סוכן לחפש את ההבחנה העדינה הזאת בין חוק והחלטה מכיון שההבחנות אינן כל-כך פשוטות בכנסת, בתור מוסד ראשוני של המדינה, וקשה מאד לקבוע באיזה מידה החלטה מחייבת או אינה מחייבת את המדינה. אבל אין לשוט במים אדירים אלה, משום שאלה הם באמת מים אדירים.

חבר הכנסת רובין חושב, ואני מאמין לו, שאין בדעתם לעכב את קביעת משכורתם השופטים. אפילו אם אין כונתם בכך - קבלת הצעתם אף תביא לעכוב זה, וזה קובע בשבילי. אני רואה לפני לא את הויכוח הפרוצדוראלי העדין, אלא את תועלת הענין. אני רוצה שהפרשה הכאובה הזו תגמר. אם אתה דואג לצורה האסטטית של החוקים - את טעמי אני, החלטה זו מספקת לגמרי ואינני רואה בה כל פגם אסטטי. אני מציע שנחליט עכשו, אם יש הסתייגויות, שהאחד ידבר בעד והשניה נגד וננהג בדרך המקובלת אצלנו.

היור' י. הררי:

השאלה היא אם יכולים להתפשר על הנוסח שהצעתי, בלי כל הסתייגויות. אם אפשר - נמשיך בדרך.

הרגילה.

אשר לקריאה ראשונה: לדעתי זוהי קריאה ראשונה, אך כיון שהיתה כבר קריאה ראשונה, (הכנסת רשאית גם להעביר קריאה ראשונה בלי כל דיון) הכנסת יכולה להעביר זאת לוועדה והוועדה תחזיר למליאה, ובזה יגמר הענין.

ישנו דבר אחד, שלגביו אני מהסס כל הזמן והוא: עד כמה החלטה של הכנסת יכולה לחייב את שר האוצר. אנחנו יכולים להסצא במצב מוזר שועדת הכנסת תחליט וועדת הכספים תחליט ושר האוצר יגיד שאין ההחלטות האלו מחייבות אותו (היה סקרה אחד שועדת הכספים תחליט ושר האוצר אמר שאין החלטתה מחייבת אותו) ואז - יש לפנינו ברירה: להפיל את הממשלה.

י. כסה:

אין זה מצב אידיאלי, גם אם נקבל את הצעתך. ועדת הכספים בודאי תשב לדון על כל הבעיה וזוהי פרוצדורה קשה מאד. (ח. רובין: אני מסכים שכרגע, בהתאם לסעיף 2, מטילים על ועדת הכספים רק את ענין משכורת השופטים). ברצוני רק לגמור בהקדם את ענין השופטים. חבר הכנסת הררי אומר, שהכנסת תסכים לכך שלא תהיה קריאה ראשונה. הכנסת יכולה להחליט כך או אחרת, היא יכולה להחליט שיהיה ויכוח והדבר יימשך זמן רב. אני מציע להסתפק בהצעת אגף ועדת הכנסת, ואם יש הסתייגויות נצביע עליהם. אין כל התנגדות שנחזור לדון בהצעה זו בוועדת הכנסת.

היור' י. הררי:

מה בדבר אפשרות שהוועדה תאשר את ההחלטה הזאת והכנסת תאשר, ומישהו מסייעת מפ'ם יכניס הצעת חוק, ואז - אין כל מניעה שבעבור חודש הכנסת תקבל את החוק.

י. כסה:

אולי יוסכם ביננו שהצעת החוק שלכם תובא וועדת הכנסת תדון בה? (ח. רובין: מה הפחד הזה? שנפגע במשכורת השרים?)

א. ציזלינג:

אם אין התנגדות לגופו של ענין - זוהי הפרוצדורה הקצרה ביותר. לעומת זאת, אם ההצעה לא תתקבל - אנו נדרוש הסתייגות ויהיה ויכוח. אני חוזר ואומר, באורח רשמי, בשם שפענו, שאם הצעתך תתקבל - אנו מצטרפים אליה, ואז יש לה, בכל אופן רוב מוחלט. והכנסת מיד עם קבלת ההחלטה הזו, תקבל החלטה שהיא ~~תאשר~~ ~~תאשר~~ מטילה על ועדת הכספים לקבוע את משכורתם של השופטים באופן סופי. כך אין גם דעה בענין המעשי, אבל אין פגיעה בענין העקרוני. אחרת, פרוש הדבר הזה הוא רוח של זמן, אלא שאינכם רוצים לומר בגלוי שהכנסת תהיה מוסמכת לקבוע את משכורתם של השופטים, מנקר המדינה וחברי הממשלה. איני מבין מדוע אתם עושים זאת. אם זה ויכוח צנורי - נביא אותו למליאה מפני שאיננו יכולים להסכים לכך. אנו מקצרים את הדרך ומיד מטילים על ועדת הכספים לקבוע את משכורת השופטים (י. כסה: אין זה מחייב את ועדת הכספים). אני הייתי מנקה לשמוע חוות דעת משפטית אם זה מחייב אם אינו מחייב את ועדת

הי"ר י. הרי:

יש לפנינו שתי הצעות:

א. הצעת החלטה -

א. הכנסת היא שתקבע את משכורת השופטים במדינה.
הכנסת מטילה על ועדת הכספים לקבוע את משכורתם של השופטים לדרגותיהם השונות.
ב. הועדה מטפלת בקביעת משכורת השופטים תהיה מוסמכת להחליט סופית בשאלה זו.

ב. הצעת חוק -

1. הכנסת היא הקובעת את משכורתם של נשיא המדינה, חברי הממשלה, שופטי המדינה ומנכ"ל המדינה.
2. הכנסת רשאית להטיל על ועדת הכספים את קביעתן הסופית של כל אחת מהמשכורות הנ"ל.

הצבעה

בעד הצעת ההחלטה של ועדת הכנסת
הסקורית - 8
בעד הצעת החוק של סיעת מפ"ם - 5

מחליטים

לקבל את הצעת ההחלטה של ועדת הכנסת.

הסתייגות: לחברת הכנסת פ. אילנית.

אני מציע לקרוא לזה חוק משכורת השופטים.

י. טרליו:

מחליטים

ההחלטה תקרא בשם "חוק משכורת השופטים תשי"א - 1950".

באם לא תתקיים קריאה ראשונה, נראה בכך תקדים.

פ. אילנית:

היתה כבר קריאה ראשונה על החלטה זו.

ד. בר-רב-האי:

5. תקציב החינוך:

היו"ר י. הררי:

חבר הכנסת ציזלינג ביקש להעמיד לדיון דחוף את שאלת הבאת התקציב החינוך לכנסת ע"י ועדת הכספים, מבלי ששיתפה בדיוניה - לפי החלטת ועדת הכנסת - את ועדת החנוך.

א. ציזלינג:

בשעתו היה ויכוח על עריכת תקציב החנוך במליאה, והוטל על ועדת הכנסת להחליט בשאלה זו. בוועדת הכנסת נתקבלה הצעתו של חבר הכנסת בר-רב-האי האוסרת: שהכנסת תטיל על ועדת הכספים לאחר התייעצות עם ועדת החינוך והתרבות, לקבוע את הסכום שיוצא מתוך תקציב החינוך הכולל בתוך תקופה עד ה-1 בספטמבר 1950, וכן פירוט הסעיפים להוצאה מתוך התקציב הזה באותה תקופה. החלטה זו נתקבלה בישיבת ועדת הכנסת ביום 10 לאוגוסט 1950.

ועדת החנוך לא הוזמנה להשתתף בדיוניה של ועדת הכספים. יתר-על-כן, בשלב מוקדם, כאשר ועדת החינוך בקשה לשגר משלחת לוועדת הכספים, הואיל היו"ר של ועדת הכספים להודיע כי אין ועדת הכספים מוכנה לקבל משלחת. הוא אמר, שהוא מוכן באופן פרטי לשמוע מיו"ר ועדת החינוך, מה שיש לה לאמר. יתר-על-כן, חייב - לפי סמכויות מועצת החנוך - שר החנוך להתייעץ במועצת החנוך. ועדת הכספים עשתה כאדם האושה בתוך שלו. נוסף על כך, נודע לנו שועדת הכספים קבלה החלטות, שלדעתנו - על כל פנים אאלדעת חברי סיעתנו - הן פוגעות פגיעה חמורה בתקציב החנוך לשנים הבאות. היא קבלה החלטה שבעתיד ייערך תקציב החינוך בצורה כזאת שהממשלה תשתתף בתקציב הרשויות המקומיות בסיכומם של 50%. בשעה שקובעים שהיא תשתתף בסיכומם של 50%, במקום 25%/30% שנקבע בפעם הקודמת, מאין היא תיקח את זה? מה שהיא מוסיפה כאן, היא מורידה מקום אחר.

קיס פיו

ועדת החינוך מינתה את עצמה בעלת-כית על עניין

החינוך במקום ועדת החינוך; היא רשאית להביא את התקציב, אבל אין היא רשאית לעבוד בניגוד להחלטת ועדת הכנסת מיום 10.8.50. לא הייתי מקפיד על פרוצדורה, אילו היה זה רק פרוצדורה. - אם כי יש להקפיד על פרוצדורה. אבל אני מקפיד לא על הפרוצדורה, פ"א עם על העניין. אני חאה בזה פגיעה חמורה בעניין, בלי כל קשר עם ההסתייגויות לתקציב, כי אם על דרך התקציב בעתיד לבא.

היו"ר י. הררי:

כיון שעלינו לדון בזה מיד, אני חושב שאין כל התנגדות לכך שנדון באה מיד. אך בסדר שניגש לדיון ברצוני לדעת כיצד הגיע עניין זה לוועדת הכנסת - לא הייתי אז בישיבת הוועדה. (א. ציזלינג: זה נמסר על-ידי המליאה).

ד. בר-רב-האי:

זה לא היה מקרה יחיד. היה תסביך שלם בין ועדת הכספים וועדת העבודה, וועדת הכלכלה בעניין דברים, שלפי אופיים יש שותפות של וועדות שונות בקביעת הסקנות. ואז נתקבלה החלטה האוסרת שבמקרים כאלה על ועדת הכספים לשתף בדיוניה את הוועדה השניה, אך מבלי שתנתן לוועדה השניה זכות הצבעה.

י. כסה:

ברצוני לשאול אם היו"ר ועדת הכנסת בזמן שנדונה השאלה הזו, חבר הכנסת בר-רב-האי, מסר על ההחלטה שנתקבלה ליו"ר ועדת הכספים.

ז. יהודה:

אני מציע שנבקש מיו"ר ועדת הכנסת שיפנה ליו"ר הכנסת ויבקש ממנו לא להביא את העניין לכנסת השבוע. שנית, שיטילו על היו"ר הוועדה, לבא בדברים עם היו"ר ועדת הכספים ולברר את העניין.

ה. רונבין:
אני מסכים להצעתו הראשונה של חבר הכנסת
צ. יהודה, לדחות את הענין לשבוע הבא.
שנית, אני מציע שייכתב מכתב ליו"ר ועדת הכספים ובו שתי שאלות:
1. האם התקיימה התיעצות עם ועדת החנוך, לפני החלטת ועדת הכספים?
2. האם ידועה לו החלטת ועדת הכנסת מ-10 לאוגוסט 1950?
כאשר נקבל תשובה - נחליט. אני רואה את הענין הזה כחסור מאד.

י. כסה:
אני רואה כחסורה את העובדה שחבר הכנסת ציזלינג
לא הביא את הענין קודם לכם.

א. ציזלינג:
לא ידענו שמספלים בזה בוועדת הכספים.

מ. בן-עמי:
אני מציע שלשה דברים:

- א. לבדוק כיצד בא ענין זה לדיון בוועדת הכנסת;
- ב. לבדוק אם נמסרה הודעה מועדת הכנסת לוועדת הכספים;
- ג. לשתף בדיון שיתקיים בבעיה זאת את יו"ר ועדת הכספים.

פ. אילנית:
יש פה שני דברים: א) דבר שכבר הוזכר כאן -
אם הגיעה הודעת ועדת הכנסת לוועדת הכספים; ו-
ב) החומר שהובא לפנינו מועדת הכספים כולל
התערבות בעניני החנוך, ועל זה יש לקיים דיון. אם יתברר שהיתה אי-הבנה,
אין סה לברר.

י. כסה:
אני מציע לא להחליט דבר כרגע, אלא לכנס ישיבה
דחופה של ועדת הכנסת, בהשתתפותו של שר החנוך.
ישנה החלטה שעד ל-1.12.50 יש לאשר את תקציב החינוך - השאלה היא אם אנו
יכולים להרשות לעצמנו דחיה. אין זה רק ענין פורמלי, הענין הוא מסובך
עד למאד. עלינו לקיים ישיבה דחופה בהשתתפותו של יו"ר ועדת הכספים
ושר החנוך. (א. ציזלינג: את ענין שר החנוך לא הבאתי לדיון בוועדת הכנסת).
אם כן, אין צורך להזמין את שר החנוך.

א. רוזאל-נאור:
הדיון אינו יכול להתחיל לשבוע הבא, כי דחיה כזו,
פרושה דחיה לחודש ימים. בסוף החודש הזה צריך
לאשר את התקציב, אחרת החינוך ישאר כלי תקציב ומצבו עם התקציב רעוע לסדי.
לכן אני מציע לקיים ישיבה דחופה של ועדת הכנסת בהפסקה בין שתי הישיבות,
בהשתתפותם של יו"ר ועדת הכספים ויו"ר ועדת החנוך.

מ ח ל י ט י מ

- א. יו"ר ועדת הכנסת יפנה ליו"ר הכנסת ויבקש ממנו לא
להביא את תקציב החינוך לכנסת בשבוע זה.
- ב. להתקשר עם יו"ר ועדת הכספים ולברר מה קרה בנידון זה.
- ג. לפנות בכתב ליו"ר ועדת הכספים בשתי שאלות:
א. האם נתקיימה התיעצות עם ועדת החינוך?
ב. האם ידועה לו החלטת ועדת הכנסת מיום 10.8.50?
- ד. לברר כיצד בכלל הגיע ענין תקציב החינוך לדיון בוועדת הכנסת.
- ה. לברר אם ועדת הכספים קבלה הודעה מועדת הכנסת על דבר
החלטתה מיום 10.8.50.
- ו. באם יהיה צורך בכך לקיים ישיבה נוספת של ועדת הכנסת,
עוד הערב, בין ישיבה לישיבה, בהשתתפותו של יו"ר ועדת
הכספים.